15/2013.ޕ

بسم الله الرحمن الرحيم

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ	
ބަލައިގަތް: Aisha	ނ. ނަންބަރު: 2152
ލިބުނު ތާރީޚު: 15.5.13	ގަޑި: 12:20
ޙަވާލުކުރެވުނު ސެކްޝަން: D	
ސެކްޝަނަށް ލިބުނު	

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛް ޢަބްދުﷲ ޝާހިދަށް،

ވެދުން ސަލާމަށްފަހު ދަންނަވަމެވެ.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން 2 މެއި 2013 ދުވަހު އަލުގަނޑަކަށް ފޮނުއްވި ސިޓީއަށް ޝުކުރިއްޔާ ދަންނަވަމެވެ.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވާ ބިލުތައް ތަސްދީޤުކުރުމަށްޓަކައި އަލުގަނޑަކަށް ފޮނުއްވުމުން، އަލުގަނޑު ބިލު ތަސްދީޤުކުރުމުން ގެންދަނީ، އެބިލު ތަސްދީޤުކޮށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުން ކުރިމަތިވެދާނެ ގޮންޖެހުން، އިޖުތިމާޢީ އަދި އިޤްތިޞާދީ މައްސަލަތަކާއި، އެފަދަ ތަންފީޛުކުރުމުގައި ދިމާވެދާނެ ދަތިތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށްފަހުއެވެ.

މިގޮތުން، 29 އޭޕްރިލް 2013 ވީ ހޯމަ ދުވަހު އޮތް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 2013 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 24 ވަނަ ޖަލްސާއިން ފާސްކުރައްވާ، "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލްތަކާއި ޕެރޯލްގެ ބިލު" އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ ގޮތުގެ ލަފާ ހޯދުމަށް ފޮނުއްވުމުން، އެބިލާ ގުޅޭގޮތުން ތިރީގައި މިދަންނަވާ މައްސަލަތައް ފާހަގަކުރައްވާފައިވާތީ، އެމައްސަލަތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެބިލު އިޞްލާޙު ގެނައުމަށް އަލުގަނޑަށް ފޮނުވީމެވެ.

1. ބިލުގެ އެކި މާއްދާތަކުގައި "މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލް"، "މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ޖެނެރަލް"، "މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ޖެނެރަލްނާއި އެހެނިހެން ކޮމިޝަނަރ"، "ޖަލު ޖެނެރަލް"، "ޖަލުގެ ކޮމިޝަނަރ"، މިގޮތަށް ތަފާތު ނަން ބޭނުންކޮށްފައިވާތީ، ނަމަވެސް، ބިލުގެ މަޤާމުތަކުގެ މާއްދާތަކުގެ 156 ވަނަ މާއްދާގައި މަޤާމް ޤާއިމުކުރެވޭ މާނަކުރުމުގައި "ޖަލު ޖެނެރަލް" ކަމުގައި އަދި އެމާއްދާގެ (ވ) ގައިވާ މަޤާމަށް ބުނާއިރު، ޖަލު ޖެނެރަލްނަށް

މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ އޮފިސަރުން ތެރެއިން އެ ޚިދުމަތުގައި މަސައްކަތްކުރުން ހުއްޓުންކޮށްފައިވާ މުވައްޒަފުންކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮފިސަރުން ޖަލު އޮފިސަރުންނާއި މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ އޮފިސަރުންނަށް އެއް މާނައެއްގައި ބޭނުންކުރެވޭނެ ދެ އިބާރާތެއް ތޫނުކަން އެނގޭކަމާއި، ނަމަވެސް، ބިލުގެ މާއްދާތަކުގައި އެ ދެ އިބާރާތް އެއް މާނައެއްގައިވެސް ބޭނުންކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި މިބިލުގައި ފާހަގަކުރެވުނުހެން ތަފާތު އިބާރާތްތަކެއް ބޭނުންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި އެ އިބާރާތްތައް ބޭނުންކޮށްފައިވަނީ ކޮން މާނައެއްގައިކަން ސާފުނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

2. ބިލުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި، "މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް" ގެ ނަމުގައި މުއައްސަސާއެއް އުފެއްދުމަށްވާނޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އަދި މިހާރުގެ ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޕެނިޓެންޝަރީ އެންޑް ރިހެބިލިޓޭޝަން ސަރވިސް (ޑީ.ޕީ.އާރް.އެސް.) ގެ މުވައްޒަފުންނާ ގުޅޭ އިންތިޤާލީ ކަންކަން ބިލުގެ 153 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް އެ ޑިޕާޓްމަންޓްގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭ އެސެޓްސް ހިމަނާފައިނުވާކަމާއި، އެހެންކަމުން، އަލަށް އުފެއްދޭ މުއައްސަސާގެ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރުމަށް ވާނީ މި ބިލުގައި ބަޔާންކުރާ މަސައްކަތްތަކަށްކަމާއި، މިހާރުގެ ޑީ.ޕީ.އާރް.އެސް. އިން އަދާކުރާ އިތުރު މަސައްކަތްތަކާއި ކުރަމުން ގެންދާނަމަ އެ މަސައްކަތްތަކަށް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް އަށް ބަދަލުވެގެން ނުދާނެކަން ފާހަގަކުރެވޭ، މި ކަމުގައި އިދާރީގޮތުން ދަތިތަކާ ކުރިމަތިވާނެކަމަށް ފެނެއެވެ.

3. ބިލުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި، އެ ޚިދުމަތުގައި އުޅެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާނަމަ، ބަދަލު މިނުގެ ގޮތުގައި ދީބާ އެންމެހައި މިންވަރު ގޮވާލުމުން ތަޢުލީމީ އިދާރާތަކުން ކަނޑައަޅާ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން މިނިސްޓަރު ގަވާއިދު އެކުލަވާލާނޭކަމަށް ބުނެފައިވާ ކަމަކާ ގުޅޭ ގަވާއިދުތަކެއް، ބިލުގެ 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި މިނިސްޓަރުގެ ފަރާތުން ކޮމިޝަނަރު ހަދަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރޭގައި ވެސް ހިމެނޭކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

4. ބިލުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ކޮންމެ ޤައުމެއްގައި ޑައިރެކްޓަރ އޮތް ފުރިޖަން އެއް ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގޭތީ، އެ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ "ރީޖަނަލް ސަރވިސް ބްރޯޑްކާސްޓަރ" މި އިބާރާތް އުނިކުރުމުން ރަނގަޅުވާނެކަމަށް ފެނެއެވެ.

5. ބިލުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި، ކަސްޓަމަރ ޕޯޓަލް ގޮތުގައި ހިންގައި ބަލަހައްޓާނީ ކޮމިޝަނަށް ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެމަތިން ލޯކަލް ޕްރައިވެޓް ސަރވިސް އިން ކުރަން ބަހައްޓާފައިވާކަމާއި، ބިލުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި، ޖައިޒުކޮށްދީ އޮތް ފުރިޖަންގެ މަގުމަތި އެއްބަސްކުރުވުނީ ލޯކަލް ޕްރައިވެޓް ކޮމާޝަލް ސަރވިސްގެ ޕްރޮވައިޑަރުންގެ ތެރެއިން ޕްރޮވައިޑަރެއްކަމަށް ބަހައްޓާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ލޯކަލް ޕްރައިވެޓް ސަރވިސް އިން ބަލަހައްޓާ ކަސްޓަމަރ ޕޯޓަލްގެ ޖައިޒުކޮށްދީ އޮތް ފުރިޖަން ގެ މަގުމަތި ލޯކަލް ޕްރައިވެޓް ކޮމާޝަލް ސަރވިސްގެ ޕްރޮވައިޑަރުންގެ ތެރެއިން ޕްރޮވައިޑަރެއް ހުރުމަކީ ހަމަޖެހޭ އުސޫލެއް ކަމަކަށް ނުފެނެއެވެ.

6. ބިލުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގައި، ކޮމިޝަނަށް އޮތް ކޮމާޝަލް ސަރވިސް އާއި ގުޅޭ ކޮމިޝަނަށް އޮތް ކޮމާޝަލް ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރުން ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ކަމަށް ބަހައްޓާފައިވާއިރު، އެއިން މިހާރު ޕްރައިވެޓްކުރުން ބޭނުންވާއިރުގައި މިނިސްޓަރަށް ލިޔުމުން ދެވޭނެކަމަށް ބިލުގެ 39 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަހައްޓާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

7. ބިލުގެ 19 ވަނަ މާއްދާގައި، ލޯކަލް ޕްރައިވެޓް ކޮމާޝަލް ސަރވިސްގެ އޮނިގަނޑު، މި ގާނޫނު ފާސްވާތާ 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ތައްޔާރުކުރަންވާނެކަމަށް ބަހައްޓާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

8. ބިލުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގައި، ލޯކަލް ޕްރައިވެޓް ކޮމާޝަލް ސަރވިސްގެ ޕްރޮވައިޑަރުންނާއި މުވައްޒަފުންނަށް ވަޒީފާ ދީ، ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށް، މަސައްކަތް ދަށްކޮށް ހަދާނީ ލޯކަލް ޕްރައިވެޓް

ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ޕްރޮބޭޝަން ބޯޑުގެ ލަފާގެ މަތިން މިނިސްޓަރު ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެ މާއްދާގައި ހަވާލާދޭ ބޯޑަކީ ބިލުގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އެކުލަވާލާ ކޮމިޓީއަކަށް ވާކަމާއި، އެ ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި އެ އަކުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު މަޤާމުގެ ކުރިއެރުން ދިނުމާއި ޝަރަފުގެ ނިޝާން ދިނުމާބެހޭ ކަންކަން ފިޔަވައި އެހެން ކަމެއް ނުހިމެނޭކަމާއި، މިގޮތުން، ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށް، މަޤާމު ދަށްކުރުމުގެ ކަމުގައި އެ ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ނުހިމެނޭކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

9. ބިލުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގައި، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ އޮފިސަރުންނާއި މުވައްޒަފުންނަށް ވަޒީފާ ދީ، ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށް ހަދާނީ މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ޕްރޮބޭޝަން ބޯޑުގެ ލަފާގެ މަތިން މިނިސްޓަރު ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެއިން މިހާރު އިސްތިޢުމާލުން ބޭނުންތަކަށް ފިޔަވަޅުތަކަށް ކޮމިޝަނަރަށް ހުއްދަދެވިފައިވާކަން ބިލުގެ 39 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

10. ބިލުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އިން ފެށިގެން (އ) ގެ ނިޔަލަށް ހުރި އަދަބުތައް ދެވޭނީ ޑިސިޕްލިނަރީ ބޯޑުގެ މަޝްވަރާގެ މަތިން މިނިސްޓަރު ކަމަށް ބިލުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެ އަދަބުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަންކަން ކަމުގައިވާ ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށް އަދި މަޤާމު ދަށްކޮށް ހަދާނީ މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ޕްރޮބޭޝަން ބޯޑުގެ ލަފާގެ މަތިން މިނިސްޓަރުކަމަށް ބިލުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި ބިލުގެ 40 ވަނަ މާއްދާގައިވެސް ހަމަ އެފަދައިން 20 ވަނަ މާއްދާއަށް ހަވާލާދީފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި ހަމަ އެއާއެކު، ބިލުގެ 45 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން، ޑިސިޕްލިނަރީ ބޯޑުން ލަފާދިނުމަށް ހަމަޖެހިފައިވަނީ ކޮމިޝަނަރަށްކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

11. މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު) ހިނގާނުލާނެ ފަރާތްތަކުގެތެރޭގައެވެ. އެހެންކަމުން، އެ މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާއާބެހޭގޮތުން މި ބިލުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ ތަފާތުވުމުގެ ސަބަބުން ވަޒީފާއާބެހޭ ކަންކަން ތަންފީޛުކުރުމުގައި ދަތިތަކެއް ދިމާވެދާނެކަމަށް ފެނެއެވެ.

12. މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ ޑިސިޕްލިންޑް ގުޅޭގޮތުން އެމީހުންގެ މައްސަލަ ހިނގާ އުސޫލުތައް ބިލުގެ 39 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، މިގޮތުން، ޑިސިޕްލިންޑް ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން ހަލްބަ އިސްތިރާދު އިލްތިހާޖު ޕްރޮސީޖަރުތަކަން މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒީފާއަދާކުރާ މީހުންގެ ތެރެއިން ފުލުސް ވިޔާ އުމުރު ހަމަސްތޯ ކަށްދު މިހާރު ޤާނޫނު ނަންބަރު 8/2009 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުލުސް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ޤާއިމުކުރާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޑިސިޕްލިންޑް ފުލުސް ސަރވިސްގައި ބައިވެރިކުރުމުގައި ޗާޖުކުރައްވާކަން ވިސްނުން، މި ބިލުގައި ބުނާ ފަރާތުން ޑިސިޕްލިންޑް އިސްތިސްނާކޮށް ހިމެނޭކަމަށް އިތުރު ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުމަކީ ރަނގަޅު އުސޫލެއް ކަމަކަށް ނުފެނެއެވެ.

13. ބިލުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) ގައި، ޖަލުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުންގެ އަސާސީ ޙައްޤުތައް ނުވަތަ އެއިން ބައެއް ހިފެހެއްޓުމާބެހޭ އުސޫލުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ހިފެހެއްޓިދާނެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމަކީ ކޮބައިކަމާއި، އަދި ހިފެހެއްޓޭނީ ކޮން މިންވަރަކަށްކަން ބަޔާންކޮށްފައިނުވާކަމާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ޙައްޤެއްގެ ނުވަތަ މިނިވަންކަމެއްގެ އެއްވެސް މިންވަރެއް ހިފެހެއްޓިދާނީ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ތަޢާރުޒުނުވާ ގޮތެއްގެމަތިން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނަކުންކަމާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނަކުންވެސް އެއިން ޙައްޤެއްގެ ނުވަތަ މިނިވަންކަމެއްގެ އެއްވެސް މިންވަރެއް

ހިފެހެއްޓުމީ، މިނިވަން، ދިމިޤްރާޠީ މުޖުތަމަޢެއްގައި އެފަދަ ޙައްޤެއް ނުވަތަ މިނިވަންކަމެއް ހިފެހެއްޓިދާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ މިންވަރަކަށް ކަމަށް ވާނީ، ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވޭ މިންނަށް ނިސްބަތްކޮށް ހިފެހެއްޓޭން އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމަކީ ކޮބައިކަމާއި އަދި ހިފެހެއްޓޭން މިންވަރު މި ބިލުގައި ކަނޑައެޅިފައި އޮތުން މުހިންމުކަމަށް ފެނެއެވެ.

14. ބިލުގެ 72 ވަނަ މާއްދާގައި، އެ ޤާނޫނުގެ 70 ވަނަ މާއްދާއަށް ޙަވާލާދިނުމުގެ ބަދަލުގައި ޙަވާލާދީފައި އޮންނަންވާނީ 73 ވަނަ މާއްދާއަށްކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

15. ބިލުގެ 103 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ރިހެބިލިޓޭޝަން ޕްރޮގްރާމްތައް އާންމު ޖަލުގެއިތެރެވެސް ހިންގަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކުރެވިފައި އޮތުމުން، އެފަދަ ޕްރޮގްރާމްތައް ރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ކަސްޓޮޑިއަލް ޖަލުތަކުގައިވެސް ހިންގުމަށް ލާޒިމުކުރި ނަމަވެސް، އެ ޕްރޮގްރާމްތަކަކީ ހަމައެކަނި އާންމު ޖަލުތަކުގައި ހިންގަންޖެހޭ ޕްރޮގްރާމްތަކެއްކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

16. ބިލުގެ 122 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، އެ ޤާނޫނު ތަސްދީޤުވާ ދުވަހު ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރުމާއެކު ފުރިހަމަ ބާރު ޤާނޫނެއްގެ ގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، ނަމަވެސް، ބިލުގެ 146 ވަނަ މާއްދާގައި، އެ ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަންފެށުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ އެ ޤާނޫނު ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާތާ 1 (އެކެއް) މަސްދުވަސްވުމުންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

17. ބިލުގެ 122 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، "ޤާނޫނުއަސާސީގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ޖ) ގެ ދަށުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އުފައްދާ ޕެރޯލް ބޯޑު" މި އިބާރާތް ބޭނުންކޮށްފައިވާކަމާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ޖިނާއީ ކުށްތަކުގައި ޙުކުމްކޮށްފައިވާ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިތުރު ފުރުޞަތެއް ނެތް މީހުންގެ ތެރެއިން، ވަކިވަކި ފަރުދުންގެ ކުށަށް ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން މަޢާފުދިނުމާއި، އަދަބު ލުއިކޮށްދިނުމަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބާރުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއްކަމާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2010

(މައާފުދިނުމާއި އަދަބު ލުއިކޮށްދިނުމުގެ ޤާނޫނު) އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެ މާއްދާއާ ޚިލާފުވޭ، ކަމާބެހޭ އުސޫލުތަކެއް ބައްޓަންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނެއްކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބާރުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމަކަށް ބިލުގައި ހަވާލާދިނުމާއެކު ނިޒާމެއް ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، ބިލުގެ ދަށުން ޕްރޮސެސްގެ ފުރުސަތު ދިނުމުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ދައުރާއި ނުފޫޒުކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

18. ބިލުގެ 156 ވަނަ މާއްދާގެ (ލ) ގައި "ޤައިދީ" ނުވަތަ "ޤައިދީން" މާނަކޮށްފައިވާ ގޮތުން ބަލާއިރު، އެއީ ޖަލުގައި ތިބޭ މީހުންގެ ތެރެއިން ޙުކުމްކޮށް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ މީހުން ކަމާއި، އަދި އެ މާއްދާގެ (ގ) ގައި "ބަންދު މީހުން" ކަމަށް މާނަކޮށްފައިވަނީ ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުގައި ތިބޭ މީހުންނާއި ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ބަންދުގައި ބައިތިއްބަންޖެހޭ މީހުންނަށް ކަމާއި، ބިލުގެ 145 ވަނަ މާއްދާފަދަ ބައެއް މާއްދާތަކުގައިވެސް ޤައިދީންނާއި، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުގައި ތިބޭ މީހުންނާއި، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ބަންދުގައި ބައިތިއްބަންޖެހޭ މީހުން މި ދެ ބައި ވަކިން ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި ބިލުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބަލާއިރު ޤައިދީން ތިބޭނީ ހަމައެކަނި އެ އަކުރުގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބުނާފަދަ އާންމު ޖަލެއްގައި ކަމާއި، އެ އަކުރުގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބުނާފަދަ ކަސްޓޯޑިއަލް ޖަލެއްގައި ނުވަތަ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބުނާފަދަ ރިމާންޑް ޖަލެއްގައި ތިބޭ މީހުންނަށް "ޤައިދީން" ގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ބައެއް ކަމަށް ނުވާ ނަމަވެސް، ހުރިހާ ގިންތިތަކުގެ ޖަލުތަކުގައި ތިބޭ މީހުންނާވެސް ގުޅުންހުރި ބިލުގެ ގިނަ މާއްދާތަކުގައި "ޤައިދީން" މި ލަފުޒު ބޭނުންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

19. ބިލުގެ 109 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި، "ބަންދުކުރެވޭ އަންހެނުންގެ 6 (ހައެއް) މަސް ނުފުރޭ ގޮތުން ލިބުނު ކުއްޖެއް ހުރިން" އެއީ ވަގުތީގޮތުން ޖަލުން ދޫކުރެވޭ ބާވަތެއްގެ ގޮތެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، އަދި ބިލުގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކުއްޖާއަށް 6 (ހައެއް) މަސް ފުރެންދެން ކުއްޖާގެ ގާތުގައި ޖަލުން ބޭރުގައި ހުރުމުގެ

ފުރުޞަތު ކަނޑައެޅޭ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން ލިބިދާއިރު، ބިލުގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، ޖަލުގައި ބަންދުކުރެވޭ އަންހެނުންގެ 2 (ދޭއް) އަހަރު ނުފުރޭ ކުއްޖަކު ހުރެފައި އަދި އެކުއްޖާއަށް ގެއްލުން ލިބޭނަމަ އެ ކުއްޖާ އޭނާގެ މަންމަގެ ގާތުގައި ބަހައްޓަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

20. ބިލުގެ 122 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މިނިސްޓަރު ވަކި އިދާރާއެއް އުފައްދަންވާނެކަމަށް ބުނެފައިވާތީ، މިއީ އާންމުކޮށް ޢަމަލުކުރާ އުސޫލާ ނުގުޅޭކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

21. ބިލުގެ 122 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ބޯޑު އުފައްދަނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާކަމަށްވާތީ، އެ މާއްދާގެ (ބ) ގައި، ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ އިންތިޚާބު ކަނޑައަޅަނީ މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ މަޝްވަރާގެމަތިން މިނިސްޓަރު ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމުގެ ބަދަލުގައި، މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ މަޝްވަރާގެމަތިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުން ރަނގަޅުވާނެކަމަށް ފެނެއެވެ.

22. ޓެންޑަރ ބޯޑުން ނިންމާ ނިންމުންތައް މުރާޖަޢާކުރުމަށް ބިލުގެ 141 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަނި [illegible] [illegible] [illegible]، އެ މާއްދާގެ ދަށުން، ޓެންޑަރ ބޯޑުން ނިންމާ ނިންމުން މުރާޖަޢާކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ ކޮމިޓީގައި "[illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]" ހިމެނޭކަމަށް، އެ ކޮމިޓީގައި [illegible] [illegible] [illegible] ހިމެނުމަކީ ރަނގަޅު އުސޫލެއްކަމުގައި ނުފެނެއެވެ.

23. ބިލުގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބުނާ މިނިސްޓަރީ "[illegible]" ގެ [illegible] [illegible] [illegible] ނުންކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އަދި [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2007 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިމިގްރޭޝަންގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވޭ [illegible]، އެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގައި، ރާއްޖޭގައި ހުރުމުގެ ހުއްދަ ބާތިލުކުރެވިފައިވާ ބިދޭސީއަކު

ނުވަތަ ރާއްޖޭގައި ހުރުމުގެ ހުއްދަ ނެތް ބިދޭސީއަކު ވަގުތީން ރާއްޖެއިން ފުރައިގެންދާން ގޮތެއް ނެތިގެން ރާއްޖޭގައި ހުންނަންޖެހިއްޖެނަމަ އޭނާ ފުރައިގެން ދަންދެން ކޮންޓްރޯލަރ އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝަނުން ކަނޑައަޅާ ތަނެއްގައި ބެހެއްޓުމަށް އެ ފަރާތު ހުރަސްނާގާކަމަށް ބާރުލިބިދީފައިވުމުން، އެފަދަ ބިދޭސީންނާ ގުޅޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ފުލުހުންގެ ޤާނޫނު ހިނގުމަށް އަދި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި އިޖުރާއަތު ގުޅޭ ބަޔާންކުރާ އަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތަކެއް މިނިސްޓަރު ކަނޑައަޅުއްވާ ހަމަތަކާ އުސޫލު ކަމަކަށް ނުފެނެއެވެ. އަދި އެގޮތުން ހަމަޖެއްސުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިމިގްރޭޝަނުގެ ޤާނޫނާ ފުރިހަމަވާން ކަމަކަށް ފެނެއެވެ. އަދި ބިލުގެ 156 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި "ޑިޕޯޓޭޝަން ސެންޓަރު" ހިންގުމާއިގުޅޭ ބަލާއިރުވެސް، އެމީހުން ބަންދުގައި ބައިތިއްބަނީ ކޮންޓްރޯލަރ އޮފް އިމިގްރޭޝަން ކަނޑައަޅާ އުސޫލުގެ މަތިންކަމުން ބަންދުކުރައްވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

24. ބިލުގެ 149 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބުނާ އެއްޗެއް ސާފުނުވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އަދި "މިހާރުވެސް އަމަލުކުރެވިގެންދާ ޤާނޫނުތަކަށް އަމަލުކުރުން ގެންދަނީވެސް" ކަމަށް އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ހަވާލާދީފައިވަނީ ކޮން ޤާނޫނުތަކަކަށް ކަން ސާފުނުވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

25. ބިލުގެ 150 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، މި ޤާނޫނު ތަސްދީޤުކޮށް ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން 1 (އެކެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މިހާރު ބޭނުންކުރާ އެންމެހައި ގަވާއިދު އެއީ އެ ޤާނޫނުގައި ބުނާ ގަވާއިދު ކަމުގައި ކަނޑައަޅަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެ މުއްދަތަކީ ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ހިނގާ މުއްދަތެއްކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އަދި މިގޮތުން، ބިލުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ހެދުމުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅިގެން، މިހާރު ބޭނުންކުރާ ޤަވާއިދު ޤާނޫނުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމުގެ ވަގުތީ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ބާރު އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މިނިސްޓަރަށް

10/...

ލިބިދީފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިއްޖެ. އެހެންކަމުން، މި މާއްދާތަކާއި ތަޢާރުޟުވާ ކަންކަން ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިއްޖެ.

26. ބިލުގެ 154 ވަނަ މާއްދާގައި، އެ ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަންފަށާއިރު އަމަލުކުރަމުންދާ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން އެ ޤާނޫނާ ތަޢާރުޟުނުވާ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް އަމަލުކުރެވުމުންދާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، ބިލުގެ 155 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، އެ ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަންފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން ޖަލުގެ ގަވާއިދާއި ޚިލާފު ޚިލާފުވެރިންގެ ގަވާއިދު އުވިގެންދާނެ، އެ ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން ހިންގަމުންއައި ނިޒާމުތަކާއި ޚިލާފުގެ ދަށުން ޙުކުމްކުރެވިފައިވާ މީހުން އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތު ލިބެންދެން، އެމީހުންނާމެދު ހިންގަމުންއައި ނިޒާމުތަކާއި ޚިލާފުގެ ދަށުން ދުވެފައި ތިބިތިބުން ދެމިއޮންނާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިއްޖެ. މި މާއްދާތަކަށް ރިއާޢަތްކުރާއިރު، ބިލުގެ 154 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާފަދައިން އަމަލުކުރަމުންދާ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކުގެ ކޮބައިކަން ސާފުނުވާކަމާއި، ޖަލުގެ ގަވާއިދާއި ޚިލާފުގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ހިންގަމުންދާ ނިޒާމުތައް ހިންގަމުންގެންދާނެ ގޮތަކާމެދު ސާފުކުރެވިފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިއްޖެ. އަދި ހަމަ އެއާއެކު، މިހާރު އަމަލުކުރެވޭ ޚިލާފުގެ ގަވާއިދާއި ޖަލުގެ ގަވާއިދަކީ ޤާނޫނީ ބާރު ލިބިދީފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2008 (އާންމު ގަވާއިދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެ ޤާނޫނުގެ ޖަދުވަލުގައިވާ ގަވާއިދަކާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޤާނޫނާއި ފާސްކޮށް އެ ޤާނޫނަކަށް އަމަލުކުރަން ފަށައިފިނަމަ، އެ ޤާނޫނަކަށް އަމަލުކުރަންފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން އެ ގަވާއިދަކަށް ނުވަތަ އެ ޤާނޫނަށް ނިސްބަތްވާ އެ ގަވާއިދުގެ އެ ބައިތަކަށް ނިމުން އަންނާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިއްޖެ.

27. ބިލުގެ 156 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގައި "ޤައިދީ" ނުވަތަ "ޤައިދީން" މާނަކޮށްފައިވާއިރު، އަރުވާލުން ނުވަތަ ގޭބަންދުގައި ކޯޓުން ޙުކުމްކޮށްފައިވާ މީހުން ހިމެނޭކަން ފާހަގަކުރެވިއްޖެ.

28. ބިލުގެ ޖަދުވަލު 2 ގައި "ސަލާމަތީ ގިންތީގެ އެންމެ މަތީ ދަރަޖަ" މި ސުރުޚީގެ ދަށުން 1 ވަނަ ނަންބަރާއި 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ "އެކަށީގެންވާ ވަރަށްވުރެ ބޮޑަށް" މި އިބާރާތަކީ އާންމުކޮށް އެފަދަ ހާލަތްތަކުގައި ބޭނުންކުރެވޭ އިބާރާތެއް ނޫންކަމާއި، އެ ނަންބަރުތަކުގައި މި އިބާރާތް ބޭނުންކޮށް ހަވާލާދީފައިވާ މިންގަނޑަކީ ކޮން މިންގަނޑެއްކަން ސާފުނުވާކަން ފާހަގަކުރައްވަމެވެ.

އިސްވެ ދެންނެވުނު ކަންކަން އެހެން ހުރުމާއެކު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވައި، ތަސްދީޤުކުރުމަށްޓަކައި އަރުވާލެއްވި ޤާނޫނު "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ބިލު" ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އަލުން ވިސްނާވަޑައިގަތުމަށްޓަކައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 91 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތީން، އަލުން މަޖިލީހަށް އަނބުރާ ފޮނުވީމެވެ.

އިޙްތިރާމް ޤަބޫލުކުރައްވާން އެދެމެވެ.

5 ރަޖަބު 1434

15 މޭ 2013

ޚާދިމުކުމް

މުޙައްމަދު ވަޙީދު

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް

މާލެ،

ދިވެހިރާއްޖެ.